

Uffur
Ungur.
Gæðungrýður

825

4-98

825
Ա-88

ԾԿՆ.
ՕՐ. Ա. Մ. 7. 229

13192-58

I

Ա. Ք. Ի. Ա.

Անգլիական հեքիաթ.

II

ԱՌԱՋԻՆ ԶՆԱՆԱԴԻԿՆԵՐՈՂ

Անգլիական հեքիաթ.

Թարգմ. Կ. Միրանյան

№ 10

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «Հեղինակ» Գրաֆակտան փող. 6.

1911

Գինը մեկ կոպ.

NOV 2-6 2011
Am. 858

Արմ.

2-4768a

2-4768a

825

Ա-98

I

Ա.Բ.Բ.Ա.

Անգրիական հեքիաթ.

II

ԱՌԱՋԻՆ ՉՆԾԱՂԻԿՆԵՐԸ

Անգրիական հեքիաթ.

Թարգմ. Կ. Միրիանյան

№ 10

Գրքի Կոդ

140

21126

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «ՀԻՐԱՐԵՍ» Գրախոսության փող. 6.

1911

Արտատպած «Հասկեր»-ից

Գ-39532-63

Արա^{*)}

Անգլիական հեփար

Աճառ. այսպէս էր իմ փոքրիկ կաթիլն
անունը: Թէպէտ փոքրիկ ու աննշան էր նա,
բայց շատ հետաքրքրական բաներ էր տեսել իր
կեանքում:

Աքան ապրում էր ծովում, մեծ, կապույտ
ծովում: Մի տաք ու պայծառ օր էր, երբ նրա դար-
մանալի ճամփորդութիւնն սկսեց: Արեգակը
ջրեղ լուսաւորում էր ծովը, նրա ոսկէ շողերը

*) Արա—լատիներէն նշանակում է ջուր:

ցոյցւում էին ջրի կաթիլների մէջ, կաթիլներն էլ ուրախ գլարթ խայտում էին ձկների արծաթափայլ մէջքերին ու ծովի փրփրուն ալիքների բաշերի վրայ։ Երկար ժամանակ խաղում թռչկոտում էր փոքրիկ Աբւան, վերջապէս, յոգնեց... Նայեց կապուտակ երկնքին, ուր լողում էին ձիւնաթոյր ամպերը, նայեց ու սաստիկ փափագ դգաց երկնքում զբօսնելու, այն ձիւնաթոյր ամպերի հետ գրկախառնւած։ Ու նա աղաչեց արեւին, որ օգնի իրեն այնտեղ ելնելու։

— Սիրուն արեւ, ի՞նչ կլինի պատւիրես ջերմ շողերիդ, որ թե տան ինձ, թռչեմ ճերմակ ամպերի մօտ ու նրանց հետ գրկախառնւած լող տամ կապուտակ երկնքում...

Եւ արեւ իր ջերմ շողերն ուղարկեց, Աբւային տաքացրեց, թեթեւ գոլորշի դարձրեց, ու Աբւան բարձրացաւ վեր, վեր։ Նա հետզհետէ սառչում էր, սառչում և վերջապէս միացաւ այն ամպիկի հետ, որին նայում էր ներքեից, երբ դեռ ինքը գտնւում էր ծովում։

Յանկարծ բամի ելաւ, ամպը քշեց ծովի վրայով։ Ի՞նչ հետաքրքրական էր ցած նայելը։ Ծոգեհաւերը բոլորովին փոքր էին երևում, իսկ նաւակներն ասես մանրիկ տաշեղներ լինէին։

Քամին քշում էր ամպը հեռու, հեռու։ Ծովն արդէն մի կողմը մնաց, ու ամպը ծանրացաւ, կախեց երկրի վրայ։

Եւ տեսնում է Աբւան, որ սպիտակին են առլիւ տնակները, կանաչին՝ այգիներն ու մարգագետինները, իսկ դրանց միջով ժապաւէնաձև ձգւում անցնում են ճանապարհները։

Բայց ո՞հա մօտենում է երեկոն, արեւը կամացկամաց իջնում է դէպի ցած, փչում է երեկոյեան հովիկը։ Վերջապէս արեգակը բոլորովին թագնւեց լեռան ետևում. մութն ընկաւ և Աբւան այլևս չէր կարողանում գտնազանել տները, ծառերը։

Գիշերային խաւարի մէջ նա միայն տեսնում էր փալիւղ կրակներ. դրանք այն ճրագներն էին,

որ մարդիկ վառել էին իրենց բնակարաններում:

Տեսնում էր Աքւան այդ բոլորը, կարօտն էր քաշում և ուզում էր վերադառնալ իր հայրենի ծովը... Օգը հետզհետէ սառչում էր, և Աքւան յգում էր, որ ինքը ծանրանում է, ծանրանում. տհա՜ս պոկ եկաւ ամպից և միւս կաթիլների հետ խաւ ու վայր ընկաւ...

Գիտէ՞ք՝ ուր: Ծովը, ցամաքի՞ վրայ:

Ո՛չ ծովը, ո՛չ էլ կոշտ հողի վրայ, այլ ինչ որ կակուղ, թաւշանման, անուշաբոյր անկողնի մէջ: Պառկեց Աքւան ու քուն եղաւ. չէ՞ որ նա սաստիկ յոգնած էր ճամփորդութիւնից: Ամբողջ դիշեր քնած էր Աքւան: Հետեւալ առաւօտը, հէնց որ արեւն ելաւ ու իր շողերը գցեց Աքւայի վրայ, Աքւան զարթնեց, բացեց աչքերը և նայեց տեսնի, թէ որտեղ է քնել գիշերը, և այդ ի՞նչ բուրաւէտ կարմիր անկողին է, ուր ինքը ննջել է մուշ-մուշ:

Ի՞նչ էք կարծում, որտեղ էր քնել Աքւան:

Մի մեծ կարմիր վարդի անուշահոտ ծոցում:

Գիշերւայ քաղցր քունը բաւական կազդուրել էր Աքւային: Նա հիմա նորից ուզում էր շարունակել իր ճամփորդութիւնը. և ահա արևի շողերը կրկին օգնութեան հասան նրան: Եւ Աքւան շողի թևին թռչում էր օդի մէջ մինչև կէսօր: Նա սաստիկ, սաստիկ շոգում էր, բայց չէր կարողանում ճարել ոչ դալար խոտ, ոչ ծաղիկ, որ նրանց սուերում պաշտպանէր օրւայ տապից: Եւ նա աղաչեց արևին:

— Նախշուն արև, թող էլի ետ գնամ ծովս և ազատ լողամ այն հով ու գոլ ջրերում...

Դեռ խօսքը բերանումն էր, որ փչեց ցուրտ քամին: Սև ամպերով ծածկեց ամբողջ երկինքը: Աքւան էլ միացաւ այդ ամպերին ու ծանրացաւ: Ծանրացան նաև շատ ուրիշ կաթիլներ ու նրանք բոլորը թաւալ-թաւալ, իրարու առաջելով, շրփալէն զարնւեցին գետնին... Թարմ, յորդ անձ-

րևը կենսարար բերկրանքով լցրեց պապական
տըտերն ու արօսները:

Աքւան այս անգամ ընկաւ մի բարձր լեռան
լանջին, նրա հետ ընկան շատ ուրիշ կաթիլներ,
Աքւայի ընկերները: Նրանք բոլորը արագութեամբ
սահեցին դէպի ցած, իրար բռնելով ու քաշքե-
լով:

Ճանապարհին հանդիպեցին մի գլգլսն առ-
ւակի, միացան նրան և աղմուկ շաշիւնով առաջ
վազեցին քարերի վրայով, թռչելով դէպի ցած,
դէպի ստորոտը: Նրանց պատահում էին նոր առ-
ւակներ, որոնք հոսում էին նոյն լեռան լանջով:
Եւ այսպիսով հետզհետէ լայնանում, խորանում
էր այն վտակը, որի մէջ գտնւում էր Աքւան:

Լեռան ստորոտին մօտենալով՝ Աքւան լսեց
ջրի աղմկալի շաշիւն ու թշուր, նայեց, տեսաւ,
մի ահագին անիւ պտտում է...

Ջրաղաց էր:

Հզօր հսկաներն էին շարժում այդ վիթ-
խարի անիւը:

Ո՛չ, հսկաները չէին նրան շարժողը, այլ
փոքրիկ կաթիլներն էին, որ իրար օգնելով ու
միահամուռ աշխատելով՝ թափով դարձնում էին
ահագին անիւը և վազում առաջ, առաջ...

Ահա նրանք ընկան մի լճակ, մի խաղաղ
լճակ, որի երեսին լողում էին բաղիկներ, փակ
յատակում ապրում էին գորտեր, կռկրռան գոր-
տեր: Լճւ էր լճակը կաթիլների համար. նրանք
երբեմն թռչում, նստում էին լողացող բաղերի
մէջքին, և այդ ժամանակ նրանց թռում էր թէ
գլխովն են նաւակով: Երբեմն էլ կաշում էին
ոստոստող գորտերի մէջքին և ուրախանում էին
անսահման, կարծելով թէ ձի են հեծած:

Բայց Աքւան շատ չմտաց լճակում, ընկաւ
լճակից դուրս եկող գետակի գիրկը, և գետակը
դուրս բերեց նրան իր ջրերի հետ: Գետակը հո-

սում էր հարթ տեղերով, մեղմ ու հանդարտ և հետզհետէ լայնանում, խորանում էր իր մէջ թափւող առականներից ու վտակներից: Նրա ափերին երևում էին գիւղեր, գործարաններ ու բաղաներ, նրա վրայ լողում էին մեծ շոգենաւեր զանազան ապրանքներով բեռնաւորւած:

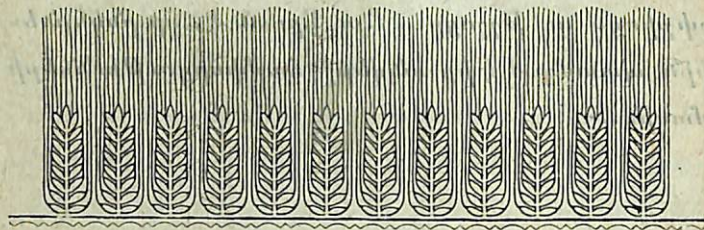
Աքւան ու իր ընկերակիցները սաստիկ հետաքրքրւում էին այդ բոլորը տեսնելով, ուզում էին մի լաւ գննել այդ ամենը, սակայն չէին կարողանում կանգ առնել, վազում էին առաջ, առաջ...

Եւ յանկարծ մի գեղեցիկ, մի պայծառ օր Աքւան նկատեց, որ իրեն առաջ սփւած է միմեծ կանաչաւուն փայլուն տարածութիւն: Աքւան ճանաչեց իր հայրենի ծովը, ցնծալին ընկաւ նրա զով ալիքների մէջ ու գրակախառնւեց նրանց հետ, այն հով ու աղի ալիքների հետ:

Սիրելի մանուկներ, զբօսնել էք դուք արդեօք երբ և իցէ ծովի ափին: Լսել էք ալիքների

շփշփոցն ու թշուր... Այդ Աքւան է, որ ընկերներին պատմում է իր անվերջ ճամփորդութիւնների մասին...

Առաջին ձնծաղիկները

Անգլիական հեփար

Ե
հ
օ
Յ

Երկար ու սպիտակ միրուքով մի ծերունի նստել էր ալեխառն յօնքերը կիտած ու մտածում էր: Մութ ու ցուրտ էր նրա շուրջը:

«Աշխարհի երեսին ոչ ոք այնքան բան չի արել, որքան ես», մտածում էր ծերունին և հարկերորդ անգամ սկսում էր համարել իր գործերը:

Իրակատար խաղաղութիւն էր տիրում շուրջը, բայց յանկարծ ինչ որ աղմուկ ընդհատեց ծերունու մտածմունքը:

«Այս ի՞նչ բան է: Ո՞վ է համարձակում ինձ խանգարել: Ես ամենքին հրամայել եմ, որ լռեն ու անշարժ մնան... Այս ձայները նման են ջրի կարկաչին, բայց չէ՞ որ ես հրամայել եմ ջրին էլ, որ այլևս չխոխոջի: Իսկ սա ի՞նչ բան է: Ասես թռչունների երգը լինի... Բայց չէ՞ որ ես թռչուններին ուղարկել եմ՝ հեռաւոր հարաւ», — ասում էր ծերունին աւելի և աւելի խոթոցելով թաւ յօնքերը:

Այդ ժամանակ ծերունին տեսաւ, որ իր առաջ կանգնած է ոսկեփայլ գանգուրներով ու կարմրաթուշ դէմքով մի պատանի:

— Քեզ ո՞վ թոյլ տւաւ այստեղ գաս, — բարկացած փնթփնթաց ծերունին:

— Ի՞նչ դժգոհ ես երևում, պապի, — ասաւ պատանին... — ներիր, որ եկել եմ առանց քո թոյլտուութեան: Բայց մի նայիր, տես՝ ինչպէս ամենքն ուրախ են գալուս, կարծում էի, թէ դու էլ...

Ո՛չ, ոչ, ես ուրախ չեմ, — մոտայլ մըրթմըրթաց ծերունին:

— Ես շատ եմ լսել մեծամեծ գործերիդ մասին, — շարունակեց զւարթադէմ պատանին, — և եկել եմ հաստատ տեղեկանալու, ճիշտ է արդեօր այն ամենը, ինչ որ պատմում են բո մասին:

— Ես արել եմ աւելին, բան թէ դու կարծում ես, տղայ. ոչ ոք չի կարող թւել իմ կատարած բոլոր հրաշքները...

— Ասա ինձ, ծերուկ, ի՞նչ է արածդ. ես կարծում էի, թէ բացի ինձանից ոչ ոք հրաշք չի գործում:

— Ես կփչեմ գետին, ու նա կծածկւի սառուցով, — սկսեց ծերունին:

— Իսկ ես կփչեմ սառուցին ու կաղատեմ կաշկանդւած գետը, — պատասխանեց պատանին:

— Ես կթափահարեմ ալեգարդ զլուխս, ու երկիրը կծածկւի ձիւնով:

— Ես թափ կտամ ոսկեհեր գանգուրներս, և պայծառ կժպտայ արեգակը ու կհալւի ձիւնը:

— Ես կհրամայեմ թռչուններին, որ լռեն ու հեռանան, և թևերը բանալով՝ կգլխեն դէպի հեռաւոր երկիրներ:

— Իսկ ես կասեմ՝ «թռչնիկներ, վերադարձէք». կգան նրանք, կպտուեն գլխիս ու օդը կլցնեն զիլ երգերով:

— Ոչ ոք չի կարող մէկ մէկ համարել այն բոլոր տերևները, որ սարսափից դողդողալով թափւում են գետին, երբ ես կպչում եմ նրանց սառցէ մատներովս, կամ փչում եմ իմ ցուրտ շունչը:

— Ես երբէք չեմ տեսել տերևները ծառերից թափւելիս, այլ տեսել եմ նրանց միշտ մատղաշ, կանաչ, իմ երևալուս ուրախ դողդողալիս, — առարկեց պատանին:

Եւ ծերն ու պատանին խօսում էին ամբողջ գիշեր: Ծերունին սկսեց յոգնել, իսկ պատանին հետզհետէ աւելի զւարթանալ:

Լուսաբացին արևը փայլեց ու օդը լցւեց թռչունների ուրախ ծլուցով:

Պատանին հասկացաւ, որ արդէն բոլորն իմացել էին իր գալստի մասին ու իրան գլխավորում էին ուրախ զւարթ. նա նայեց իր շուրջը երջանիկ ժպիտով, ապա դարձաւ ծերունու կողմը, որ մնաց բարև ասի նրան...

Բայց ծերունին էլ չկար...

Այնտեղ, ուր նա նստած էր մի քիչ առաջ,
երևում էին մի քանի սպիտակ բծեր՝ ձիւնի վեր-
ջին մնացորդները:

Պատանին մօտեցաւ նրանց,—ու ժպտաց:
Բծերը ոչ թէ ձիւնի մնացորդներ էին, այլ սպի-
տակ ճնճաղիկներ, գարնան առաջին ծաղիկներ,
որոնք զեռ յիշում էին ձմռան մասին:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0388990

414